

**MILLATLARARO TOTUVLIK VA DINIY BAG'RIKENGLIK O'ZBEK XALQINING
YUKSAK QADRIYATLARIDANDIR**

Ibrohimova Marhabo Ulug'bek qizi

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti 1-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada hozirgi davrda ancha global muammoga aylangan millatlararo tinchlik, bag'rikenglik g'oyalari singdirilgan va ko'plab mamlakatlar misol tariqasida sanab o'tilgan. Millatlararo hamjihatlik, tinchlik-totuvlik g'oyalari bu bir kunda paydo bo'ladigan tushunchalar emas va shaksiz, bu necha yillardan buyon shakllanib kelgan. Maqola mazmunida dunyoda qancha millat va elat vakillari yashayotgan bo'lishsa-da, hammalari teng huquqda ekanliklari va har bir xalq, elat bir-birlarining urf-odat va an'analarini hurmat qilib yashashlari lozimligi aytib o'tiladi.

Kalit so'zlar: YUNESKO, Afg'oniston, Yaponiya, barqarorlik, xalqaro do'stlik, diniy bag'rikenglik, siyosiy maydon, hamjamiyat, ijtimoiy taraqqiyot.

O'zbekiston- milliy uyimiz. Dunyoda qancha millat va elat bo'lmasin, har birining o'ziga xos milliy urf-odat va an'analari bor. Bugungi globallashuv davrida, millatlar o'rtasida turli qarama-qarshiliklar hukm surayotgan bir paytda 130 dan ortiq millat vakillari istiqomat qilayotgan O'zbekistondagi millatlararo totuvlik bilan faxrlansak arziydi. Mamlakatimizda millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash yo'lida olib borilayotgan oqilona siyosat jahon hamjamiyati tomonidan e'tirof etilgani barchamizni g'ururlantirmoqda. Bu esa o'z navbatida, yurtimiz tinchligi va taraqqiyoti uchun, umumbashariy madaniyat va ma'naviyatning yuksalishiga xizmat qilmoqda.[1, 1-bet **Ошибка! Источник ссылки не найден.Ошибка! Источник ссылки не найден.Ошибка! Источник ссылки не найден.Ошибка! Источник ссылки не найден.Ошибка! Источник ссылки не найден.Ошибка! Источник ссылки не найден.**]

Millatlararo hamjihatlik-umuminsoniy qadriyat. U bir jamiyatda yashab, yagona maqsad yo'lida mehnat qilgan xalqdir, turli millat va elatlar birligini mustahkamlaydigan, tinchlik va taraqqiyotning muhim omili bo'lib xizmat qiladigan omildir. Dunyodagi har bir xalq va millat vakillari- Yaratganning buyuk mo'jizasi. Chunki har bir xalq o'ziga xos insoniy fazilatlarni o'z tilida, an'ana va qadriyatlarida, o'ziga xos turmush tarzida namoyon etadi. Millatlararo hamjihatlik to'g'ridan-to'g'ri umuminsoniy qadriyat, xalqlarning birlashgan hayotiy harakati va davlatlarning milliy taraqqiyot omili bo'lib, u yerda tinchlik va barqarorlik kafolati bo'lib xizmat qiladi. Ijtimoiy taraqqiyotning eng muhim jihatlaridan biri - muayyan mamlakat nomining mavjudligi. O'zbekistonda milliy va diniy bag'rikenglik hukm surmoqda. Bag'rikenglik – turli millat va elatning, turli din vakillarining, bir Vatanning, bir yurtning, bir mintaqaning eng ezgu g'oyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyev xalqimiz dunyoqarashida mustahkam o'rin egallagan bag'rikenglik tushunchasi haqida qadimiy va saxovatli diyorumizda ko'p asrlar davomida turli millat va elatlar, madaniyat va din vakillari tinch-totuv yashab kelmoqdalar, shuningdek, mehmondo'stlik, mehr-oqibat, bag'rikenglik tushunchalari va shu kabi omillar qatorida bag'rikenglik tushunchasi ham azaldan xalqimiz mentalitetiga asos bo'lib kelganligini alohida ta'kidlagan. O'zbekistonning kelajagi tinchlik va bag'rikenglik, madaniyatlararo va millatlararo totuvlik tushunchalari bilan chambarchas bog'liqdir. O'zbekistonda diniy qadriyatlarni asrab-avaylash, barcha fuqarolarning o'z e'tiqodiga amal qilishlari uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, dinlar va millatlarni yanada takomillashtirish, ular o'rtasidagi azaliy mushtarak an'analarni takomillashtirishga xizmat qilmoqda. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 18-moddasida quyidagi qonun mavjud: „O'zbekiston Respublikasida barcha fuqarolar bir xil huquq va erkinliklarga ega bo'lib, jinsi, irqi, millati, tili, dini, ijtimoiy kelib chiqishi, e'tiqodi, shaxsi va ijtimoiy mavqeidan qat'i nazar, qonun oldida tengdirlar”. Davlatimiz rahbarining 2020-yil 29-dekabrdagi Oliy Majlisdagi Murojaatnomasida ham millatlararo totuvlik va do'stlikni yanada rivojlantirish masalalari alohida ta'kidlangan. Prezidentimizning parlamentga Murojaatnomasida ko'tarilgan masalalar qatorida uning siyosati namunasi ekani yana

bir karra isbotlandi. Murojaatnomada 30-iyul – Xalqaro do‘stlik kuni munosabati bilan “Do‘stlik” haftaligini tashkil etish, uning doirasida “Do‘stlik” xalqaro forum-festivalini o‘tkazish taklif etilgan edi. “Xalqlar do‘stligi” ko‘krak nishonini ta‘sis etish tashabbusi ham qo‘llab-quvvatlandi. Joriy yilda ushbu sanani O‘zbekistonda “Xalqlar do‘stligi kuni” sifatida belgilash taklifi ilgari surilgan tashabbuslarning mantiqiy davomi bo‘ldi. Bu masala Respublika Oliy Majlisi Senatining XII yalpi majlisida muhokama qilindi va ma‘qullandi. O‘zbekiston Respublikasi Parlamentning har ikki palatasi tomonidan qabul qilingan “Xalqlar do‘stligi kunini belgilash to‘g‘risida”gi qonun Prezident tomonidan imzolandi va matbuotda e‘lon qilingan kundan boshlab qonuniy kuchga kirdi. Ushbu qabul qilingan qonunlarning barchasi O‘zbekiston davlatining naqadar hamdo‘st va bag‘rikeng ekanligini isbotlaydi.

Qolaversa, tarixiy misollar ham buni tasdiqlaydi. Masalan, yaqin o‘tmishda fashizm dunyo xalqlari hayoti uchun tahdid slogan va insoniyat unga qarshi kurashni boshladi. 2011-yilning mart oyida Yaponiyada kuchli zilzila sodir bo‘ldi, shahar va qishloqlar vayron bo‘ldi, minglab odamlar halok bo‘ldi, va bu mudhish kunlarda dunyodagi barcha millat va xalq vakillari muammoga duch kelgan barcha yapon xalqiga yordam berishdan tortinmadi. Milliy g‘oyamiz xalqimiz orzularini ro‘yobga chiqarishdan iborat. Bizning xalqimiz azaldan do‘stlik va qardoshlik g‘oyalarini ulug‘lab, boshqa xalqlar bilan hamkorlik, hamjihatlik va mehr-oqibat asosida yashaydi. Inson o‘zga xalqning hayoti va turmush tarzi bilan tanishar ekan, yangi bilim va yutuqlarga ega bo‘ladi. Millatlar va elatlarning ko‘pligi va xilma-xilligi insonga o‘zlikni anglash, milliy va umuminsoniy qadriyatlarning inson hayotidagi o‘rni va ahamiyatini tushunib yetish imkonini bajaradi. Ma‘lumki, barcha insoniyatning qadimiy ildizlari umumiy va mushtarakdir. Dunyodagi turli xalqlarning tillari, turmush tarzi, urf-odatlarini bir-biridan farq qilsa-da, ularning intilishlari, moddiy va ma‘naviy ehtiyojlari, hayot falsafasi bir-biriga yaqin. Butun xalq erkin va ozod yashashni, turmush qurishni, farzand ko‘rishni, munosib avlod qoldirishni, kuy-qo‘shiqlar kuylab hayotdan zavqlanishni, baxtli bo‘lishni xohlaydi. Shu bilan birga, bunday xalq yaxshilikni qadrlaydi va yomonlikni qoralaydi.

1995-yil 16-noyabrda YUNESKO Bosh konferensiyasining 28-sessiyasida bag'rikenglik tamoyillari to'g'risidagi Deklaratsiya qabul qilingan. Bu konferensiyaning asosiy maqsadi 16-fevral sanasini “Xalqaro bag'rikenglik kuni” sifatida nishonlash va dunyo xalqlarini bag'rikenglikka, tinchlikni asrashga, ijtimoiy-iqtisodiy farovonlikka erishishga da'vat etishdir. Ba'zi mamlakatlarda, xususan, Afg'oniston hududida yuz bergan voqealar sababli ko'plab Xalqaro tashkilotlar va bir qator mamlakatlar o'z ko'maklarini berishdi. Shu o'rinda Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan yuborilgan gumanitar yordam O'zbekiston orqali Afg'onistonga yetkazildi. Oziq-ovqat va kiyim kechaklar ortilgan uchta samolyot Termiz shahri orqali Xayraton nazorat- o'tkazish punkti orqali Mozori Sharifga yetkazildi. Bu haqda BMT saytida xabar berilgan. [2, 2-bet] Yillar davomidako'plab xalqaro tashkilotlar va davlatlar tomonidan shu kabi yordamga muhtoj mamlakatlarga yordam qo'li cho'zilmoqda va O'zbekiston doim o'z bag'rikengligi va ochiqqo'lligi bilan har doim birinchilardan bo'lib yordam beradigan davlatlar ro'yxatida. Jumladan, 2021-yil 14-sentabr kuni Afg'onistonning Xayraton shahrida Afg'oniston xalqiga insonparvarlik yordami topshirilishi munosabati bilan tantanali marosim bo'lib o'tdi. Marosimda so'zga chiqqan Afg'oniston muvaqqat hukumati matbuot kotibi Zabihulloh Mujohid ushbu sinovli davrlarda mamlakatga ko'rsatilayotgan yuksak e'tibor, qo'llab-quvvatlash va birdamlik uchun Prezident Shavkat Mirziyoyevga butun afg'on xalqi nomidan minnatdorlik bildirdi. O'zbekiston rahbari afg'on xalqiga yordam berishda birinchilardan bo'lib e'tibor qaratgani, uning siyosati ko'pmillatli afg'on xalqining chinakam insonparvarligi, qardoshligi va yaxshi qo'shnichiligining yorqin ifodasi ekani ta'kidlandi. Uning so'zlariga ko'ra, bu yordam Afg'onistonga pandemiya oqibatlarini yengishda yordam beradi, shuningdek, mamlakatda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan gumanitar va oziq-ovqat inqirozining oldini oladi. [3, 5-bet] Bu kabi yordam va ko'maklar orqali O'zbekiston davlatining naqadar bag'rikeng va do'stona ekanligini bilishimiz mumkin va eng muhimi ko'rsatilayotgan ko'maklar orqali ba'zi mamlakatlardagi vaziyatlar yaxshilanmoqda.

Xulosa o'rnida ta'kidlash joizki, mamlakatimizda millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglik sohasida ijobiy va o'zaro hurmatga asoslangan muhitni mustahkamlash

borasida olib borilayotgan islohotlar natijasida millatlararo va dinlararo munosabatlarning yangi modeli yaratildi. Bu model turli millat vadinlarning o‘ziga xos millatlararo va dinlararo muloqotiga, konstruktiv yondashuv va barcha fuqarolarning qonun oldida tengligiga asoslanadi. O‘zbekistonning kelajagi tinchlik va bag‘rikenglik, madaniyatlararo uyg‘unlik va millatlararo totuvlik bilan chambarchas bog‘liq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. <https://interkomitet.uz/bosh-sahifa/bag-rikenglik-o-zbek-xalqining-yuksak-fazilati/?lang=uk>
2. <https://uzreport.news/world/bmt-ozbekiston-orqali-afgonistonga-gumanitar-yordam-yuboradi>
3. <https://zarnews.uz/uz/post/ozbekiston-afgonistonga-gumanitar-yordam-korsatdi>